

"זה יצרו מבחוץ וזו יצרה מבפנים" - מגדר, מיניות ומה שביניהם

אסתר פישר

1. בבלי כתובות סד ע"ב

אמר ליה ר' חייא בר יוסף לשמואל: מה בין מורד למורדת? אמר ליה: צא ולמד משוק של זונות, מי שוכר את מי? דבר אחר: זה יצרו מבחוץ, וזו יצרה מבפנים.

רש"י: קשורו ניכר ומתגנה.

הרי"ד: פירוש – שהוא תובע בפה והאשה אינה תובעת בפה הלכך של איש קשה משל אישה.

2. בראשית ג ט"ז

וְאֵל הָאִשָּׁה אָמַר: הֲרַבָּה אֶרְבֶּה עִצְבוֹנְךָ וְהֲרַנֵּךְ בְּעֶצֶב תִּלְדִּי בָנִים וְאֵל אִישׁךָ תְּשׁוּקֶתְךָ וְהוּא יִמְשָׁל בְּךָ

בבלי עירובין ק ע"ב

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: כל אישה שתובעת בעלה לדבר מצווה – לסוף הווין לה בנים שאפילו בדורו של משה לא היו כמותן [...]

איני? [= וכן היא?] והאמר רב יצחק בר אבדימי: עשר קללות נתקללה חוה, דכתיב "אל האשה אמר הרבה ארבה" זו שתי טיפי דמים, דם נדה ודם בתולים. עצבונך – זה צער גידול בנים, והרנך – זה צער העיבור, בעצב תלדי בנים – כמשמעו. ואל אישך תשוקתך – מלמד שהאשה משתוקקת לבעלה בשעה שהוא יוצא לדרך. והוא ימשל בך – מלמד שהאיש תובע בפה והאשה תובעת בלב, זו היא מדה יפה בנשים.

כי קא אמינא – דמרציא ארצויי קמיה [= זה שאמרנו – שתתרצה לפניו].

3. משנה, קידושין ד יב

לא יתייחד אדם עם שתי נשים, אבל אשה אחת מתייחדת עם שני אנשים. רבי שמעון אומר: אף איש אחד מתייחד עם שתי נשים בזמן שאשתו עמו וישן עמהם בפונדקי, מפני שאשתו משמרתו. מתייחד אדם עם אמו ועם בתו וישן עמהם בקירוב בשר, ואם הגדילו - זו ישנה בכסותה וזה ישן בכסותו.

משנה קידושין פרק ד' יג

לא ילמד אדם רווק סופרים ולא תלמד אשה סופרים

ר' אליעזר אומר אף מי שאין לו אשה לא ילמד סופרים

3. משנה, קידושין ד [עפ"י כ"י קאופמן]:

[יג] לא יתייחד אדם עם שתי נשים, אבל אשה אחת מתייחדת עם שני אנשים. רבי שמעון אומר:
אף איש אחד מתייחד עם שתי נשים.

[יד] בזמן שאשתו עמו ישן עמהם בפונדקי, מפני שאשתו משמרתו.

מתייחד אדם עם אמו ועם בתו; וישן עמהם בקירוב בשר, ואם הגדילו - זו ישנה בכסותה וזה ישן בכסותו.

4. בבלי קידושין, פ ע"ב

מאי טעמא? תנא דבי אליהו: הואיל ונשים דעתן קלות עליהן.

5. תלמוד בבלי מסכת תענית כ"ג ע"ב

הויא ליה בריתא בעלת יופי. (היתה לו, לר' יוסי דמן יוקרת, בת בעלת יופי).

יומא חד חזיא לההוא גברא דהוה כריא בהוצא וקא חזי לה. (יום אחד ראה את אותו האיש שהיה מציץ בקנים ומביט בה.)

אמר לו: מאי האי? (אמר לו, ר' יוסי דמן יוקרת לאיש, מה זה?).

אמר ליה: רבי, אם ללוקחה לא זכיתי, לראותה לא אזכה?

אמר לה: בתי, קא מצערת להו לברייתא (אמר לה, ר' יוסי דמן יוקרת לבתו, את מצערת את הבריות).

שובי לעפריך, ואל יכשלו ביך בני אדם

6. תלמוד בבלי סנהדרין ע"ה ע"א

מעשה באדם אחד שנתן עיניו באשה אחת, והעלה לבו טינא.

ובאו ושאלו לרופאים, ואמרו: אין לו תקנה עד שתבעל.

אמרו חכמים: ימות, ואל תבעל לו

תעמוד לפניו ערומה? - ימות ואל תעמוד לפניו ערומה.

תספר עמו מאחורי הגדר? - ימות ולא תספר עמו מאחורי הגדר.